



למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח



מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת היסטוריה

20/07/2024

לכבוד
מנהלי מחוזות
מפקחים כוללים
מנהלי בתי ספר
מרכזי הוראת היסטוריה
המורים להיסטוריה בבתי הספר בחינוך הדרוזי והצ'רקסי

חוזר מפמ"ר בהיסטוריה, 2024 - 2025, מס' 1

”דון كلمات أو كتابة أو كتب لم يكن ليوجد شيء اسمه تاريخ، ولم يكن ليوجد مبدأ الإنسانية”

هرمان هسه

עם תחילת שנת הלימודים 2024-2025 אני מבקשת להודות לכם על כל העבודה המבורכת בשנת הלימודים הקודמת, על ההתגייסות לטובת ילדינו, היצירתיות הרבה בהובלת מקצוע היסטוריה. שתהיה לכולנו שנה טובה, פורייה ומלאה בעשייה מבורכת ובשורות טובות.

מטרת החינוך בישראל לטפח לומד בעל ידע, מיומנויות וערכים שיאפשרו לו להתפתח לאדם משכיל, למצות יכולותיו ולתרום לחברה. [תפיסת הלמידה המתחדשת 2030](#) מגדירה את שלוש-עשרה המיומנויות שחשוב להקנות לבוגרים שלנו.

תהליך העבודה על המשימות המבוקרות מזמן לכם, המורים, הזדמנות נפלאה להקנות לתלמידכם ידע לצד מיומנויות. כל אחת מהמשימות מקנה לתלמידים, נוסף על המיומנויות האורייניות, מיומנויות רגשיות וחברתיות, כגון מודעות עצמית ותחושת מסוגלות, הכוונה עצמית ויכולת לעבוד בצוות.

בשנה"ל תשפ"ה יינתן דגש להקניית המיומנויות:

- מיומנות החשיבה היצירתית המאפשרת טיפוח גמישות מחשבתית, סקרנות ומקוריות.



למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח



מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי

הפיקוח על הוראת היסטוריה

חשיבה יצירתית משמעותה להסתכל על משהו בדרך חדשה. זו ההגדרה הבסיסית ביותר עבור "חשיבה מחוץ לקופסה". לעיתים, חשיבה יצירתית מתקשרת למה שנקרא "חשיבה רוחבית" או היכולת למצוא ולזהות דפוסים שאינם מובנים מאליהם.

- **אוריינות הלשונית**, המהווה בסיס ללימוד תחומי הדעת במדעי הרוח.
- **חשיבה ביקורתית** החיונית לצמיחתם של בוגרים המסוגלים לנסח טיעון מנומק, לחוות דעה, לקבל החלטות ולחשוב באופן עצמאי.
- **אוריינות המידע** המסייעת לתלמידינו להתמודד עם שפע המידע המתחדש – לאתר מידע, להעריך את המידע ולהציג מידע באופן ברור, חוקי והוגן.
- **אוריינות הדיגיטלית** שרכישה על ידי התלמידים מאפשרת לאתר מידע איכותי ומהימן להתנהל ברשת באופן מושכל, הוגן ומכבד.

להלן [קישור](#) בנושא במרחב הפדגוגי



למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח



מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת היסטוריה

בחוזר:

- 1- לימודי היסטוריה בכיתה ו'
- 2- לימודי היסטוריה בחט"ב
- 3- לימודי היסטוריה בחטיבה העליונה
- א. מתווה הלמידה לתלמידי יוד: מתווה ישן, מתווה חדש
- ב. הנושאים ליחידות ההרחבה
- 4- למידה במצב חירום-למידה היברידית
- 5- פיתוח מקצועי 2023-2024
- 6-צוות ההדרכה בהיסטוריה 2023-2024
- 7-חומרי לימוד המותרים לשימוש

1-לימודי היסטוריה בכיתה ו'

בכיתה ו' מלמדים הנושאים בהתאם לתכנית החדשה דרך שימוש בספרי הלימוד המאושרים לכיתה ו', ובנוסף הועלה לאתר מפמ"ר חומרי לימוד בנושא הדרוזים, להלן [הקישור](#).

[קישור](#) למסמך המלא של תכנית הלימודים החדשה

מיקודי למידה:

מיקוד הלמידה לכיתה ו' כולל את נושאי התוכן ואת המיומנויות ההכרחיות ללמידה בהתחשב בנסיבות הזמן.

הקישור לטבלת מיקוד הלמידה ונושאים להרחבה לכיתה ו'



למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח



מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי הפיקוח על הוראת היסטוריה

יחידות הוראה מתוקשבות

אנו שמחים לעדכן אתכם כי הכנו עבורכם מערך איכותי של יחידות הוראה מתוקשבות המלוות את לימודי התוכן בכיתה ו', להלן

[הקישור](#) לאתר מפמ"ר.

[הקישור ליחידות הלימוד](#)

מיזם הכוורת

הכוורת היא אתר לפיתוח מקצועי איכותי בהכוונה עצמית, הכולל מאות יחידות של פיתוח מקצועי במנות קטנות (לרוב, 3 שעות אקדמיות ליחידה). בכוורת תוכלו להרכיב לעצמכם השתלמות של 30 שעות לפי הצרכים המקצועיים שלכם וללמוד אותה בקצב שלכם (עם מלווה למידה מטעם הכוורת).

בתשפ"ה הכוורת למורי היסודי מתחדשת בארגון חדש, במשושה המוקדש לחינוך כיתה ובמשושים נוספים המוקדשים להקניית מיומנויות שונות.

להלן [הקישור](#) למרחב הכוורת ליסודי

2- לימודי היסטוריה בחט"ב

ארגון הלמידה בחט"ב

תכנית הלימודים לחטיבת הביניים כוללת נושאי חובה, נושאי רשות ונושאי בחירה.

אשכול תחומי הדעת של המח"ר – מורשת חברה ורוח מעודד חיבור בין תחומים והרחבת

הדעת על פי אופיו של בית הספר. תחומי הדעת של המח"ר יילמדו על פי המפתח הזה: 50%

לימודי חובה על פי תכנית הלימודים התחומית; 20% למידה פרקי בחירה מתוכנית הלימודים



למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח



מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי

הפיקוח על הוראת היסטוריה

התחומית; 30% יחידות למידה בין תחומיות או הרחבה לתחומי דעת הומניסטיים נוספים (כגון פילוסופיה, לימודי ארץ ישראל וכדומה). הצעות ללמידה בין-תחומית מופיעות במרחב הפדגוגי.

הנחיות המשרד לארגון הלמידה בחטיבות הביניים

יחידות הוראה למורי חטיבות הביניים

אנו שמחים לעדכן אתכם כי הכנו עבורכם מערך חדש ואיכותי של יחידות הוראה מקוונות המלוות את לימודי התוכן מכיתה ז' עד כיתה ט'. יחידות אלה עוסקות בנושאים מתוכנית הלימודים לחטיבת הביניים.

יחידות ההוראה יושבות על גבי פלטפורמה דיגיטלית חדשנית, ובנויות על פי נושאי תכנית הלימודים בהיסטוריה. כל יחידת הוראה כוללת סדרה של כחמישה שיעורים הבנויים סביב רעיון גדול מרכז.

להלן הקישור למרחב הפדגוגי - לפירוט נושאי החובה ונושאי הרשות

בכל מקרה ובכל תכנית יש להקפיד על כך שהתלמידים ירכשו את בסיס הידע והמיומנויות המתאימים לבני הגיל

3-לימודי היסטוריה בחטיבה העליונה

אנו מקווים ומצפים ששנת תשפ"ה תהיה שנת לימודים סדירה ומלאה. בהתאם לכך, נושאי הלימוד לבחינות הבגרות, משמע- היקף החומר וחוקי המענה יהיו כפי שהוגדרו בספטמבר 2023, שנת הלימודים תשפ"ד, טרם המלחמה. (ללא הקלות שניתנו בתקופת המלחמה)

נושאי הלימוד מפורטים בהמשך. מתווה הבגרויות של תלמידי הצפון והדרום ידון בתחילת שנת הלימודים תשפ"ה, בהתאם להתפתחויות הביטחוניות.

מתווה הבגרויות הגמיש החל מכיתה ז' 2024 - 2025

תכנית הבגרות הגמישה מאפשרת לכם לעצב ולגוון את ההוראה, הלמידה וההערכה ולהתאימה לכיתתכם, תוך יכולת להעריך את התקדמות התלמידים, את הידע והמיומנויות הנרכשים.



למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח



מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי הפיקוח על הוראת היסטוריה

עקרונות התכנית :

גמישות : בית הספר יוכל לבחור עבור המחזור הראשון (בוגרי 2027) אם להכניסו למתווה אם לאו. בית ספר שיבחר שלא להיכנס למתווה ייבחן בבחינה חיצונית, כפי שהיה נהוג עד לפני הקורונה (בחינה חיצונית 70% + הערכה חלופית 30%).

ידע ומיומנויות : המתווה החדש משלב היבחנות חיצוניות בהיקף מצומצם יותר, בדרי"כ על היקף של 35% מהחומר, וביצוע משימות מבוקרות (בהיקף של 35%) אשר משלבות ידע ומיומנויות הנדרשות מהתלמידים בהשתלבותם בהמשך החיים הבוגרים.

תיאור המתווה :

לרשות בית הספר האפשרות לבחור אם להיבחן על פי המתווה החדש או על פי המתווה הישן.

מתווה חדש

היבחנות חיצוניות – בהיקף 35%

2 משימות ביצוע מבוקרות – בהיקף 35%

הערכה חלופית – בהיקף 30%





למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח



מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי הפיקוח על הוראת היסטוריה

א. רכיב ראשון - בחינה חיצונית – 35%

- לבחירת בית הספר יעמדו שתי בחינות חיצוניות שכל אחת מהן בהיקף של כ- 35%.
- בית הספר יבחר באחת מהן להיבחנות חיצוניות בהתאם לנושאים המצויים בה בהתאם למסמך ההלימה (מסמכי ההלימה יפורטו בהמשך).
- הנושאים בהם בית הספר לא בחר להיבחנות חיצוניות, יוערכו באמצעות משימות ביצוע מבוקרות בהיקף של 35%.
- לא ניתן לבחור למשימות הביצוע את הנושאים בהם התלמידים ייבחנו בבחינה החיצונית.

מסמכי ההלימה לחטיבות הלימוד :

[היסטוריה של הדרוזים בימי הביניים והשוואה ומלחמת העולם הראשונה](#)

[היסטוריה של האסלאם והיסטוריה דרוזית בעת החדשה-מלחמת העולם השנייה](#)

להלן מסמך המפרט את כל סמלי השאלונים הרלוונטיים ללימודי היסטוריה במגזר הדרוזי:

[סמלי שאלונים](#)

דגמי בחינות לפי חטיבות הלימוד :

[דגם שאלון 25215](#)

[דגם שאלון 25225](#)

הבחנות חיצוניות בכיתה י' :

החל מקיץ י': ניתן להיבחן בבחינה החיצונית בהיקף 35% בלבד. מומלץ לפרוש את ההוראה וההערכה במקצוע על פני שנתיים.



למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח



מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת היסטוריה

ב. רכיב שני - משימות ביצוע מבוקרות - 35%

המשימות תתבצענה במערכת סקייילס:

בחודשים האחרונים פותחה עבורכם מערכת ייעודית לצורך עבודה על המשימות והגשתן. המערכת מותאמת באופן מלא לצורכי הוראת המשימות, ביצוען והערכתן.

[הקישור](#) לתכנית הבגרויות הגמישה

המשימות המבוקרות נכון ל 1/9/2024 הן:

עיתון שיתופי, נייר עמדה, הסכת (משימות שיתופיות)

תוצר יצירתי, עיתון אישי(משימות אישיות)

תינתן תמיכה מלאה בביצוע המתווה ויישומו וכן בשימוש במערכת באמצעות המוקד של המשרד 6552*, בהשתלמויות מפמ"ר וע"י המדריכים.

להלן [הקישור](#) למשימות המבוקרות

בקרה ומשוב:

מתוך רצון לשמור על שוויוניות וסטנדרטיזציה, אגף הבחינות ידגום מכל כיתה מספר משימות לצורכי בקרה ומשוב.

ג. רכיב שלישי - ציון בית ספרי - 30%:

הציון הבית ספרי יהיה מורכב מ15% משימת הערכה חלופית אחת ומ15% ציונים שוטפים ותלמידאות.

מתווה ישן

היבחנות חיצוניות – בהיקף 70%

הערכה חלופית – בהיקף 30%



למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח



מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת היסטוריה



ללא שינוי ובדומה למה שהיה נהוג עד כה.

בכיתה י': ניתן ללמד ולדווח את הציונים עבור הערכה חלופית 30%
כיתות י"א-י"ב – בהתאם למתווה קורונה

הערכה חיצונית

צירוף סמלי השאלונים 25261 + 25263 מקנים לתלמיד 2 יחידות חובה בהיסטוריה (30% + 70%).

צירוף סמלי השאלונים 25261 + 25262 מקנים לנבחני משנה 2 יחידות חובה בהיסטוריה

(30% + 70%).

קישור למסמך מיקודי-למידה להיבחנות חיצונית או בית ספרית לשאלוני החובה לכיתות החט"ע ולנבחני משנה. המסמך כולל את המיקודים הבאים:

שאלון 25261 - (70%)

שאלון 25262 הממיר את שאלון 25263 - (30%)

מיקוד חט"ע - שאלוני החובה



למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח



מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי

הפיקוח על הוראת היסטוריה

הערכה בית ספרית

בכיתות שהוחלט לגביהן כי לא ייגשו לבחינת בגרות חיצונית בהיסטוריה במגזר הדרוזי בשנה"ל תשפ"ה, אלא תתבצע בהן הערכה בית ספרית, התלמיד יגיש אחת מהמשימות : עבודת חקר, משימת ביצוע או תלקיט.

[אתר מפמ"ר, גמישות, כולל הצעות למשימות בית ספריות](#)

חלופות בהערכה 30%

[להלן קישור למגוון משימות](#)

2. הנושאים ליחידות ההרחבה

להלן קישור לטבלת מיקוד הלמידה ונושאים להרחבה: [הקישור](#)

3. עבודות גמר

עבודת הגמר היא עבודת מחקר לבגרות בהיקף 5 יח"ל בלבד. כתיבת עבודה זו היא הזדמנות ייחודית ללמידה עצמאית, רלוונטית, המביאה לידי ביטוי חוזקות וכישורים של התלמיד/ה.

על רכז/ת עבודות הגמר חלה האחריות ליידע את התלמידים על הזדמנות ייחודית זו, כמו גם להכיר את כל הנהלים וההנחיות הנוגעים למסלול זה - הן ההנחיות הכלליות להגשת עבודת גמר, כמפורט בפורטל עבודות הגמר ובהרחבה במידעון לשנת תשפ"ה (יועלה לפורטל באוגוסט 2024), ובפרט את ההנחיות הייחודיות של תחום הדעת, ולוודא שהתלמיד/ה והמנחה האקדמי/ת מודעים ופועלים על פי הנחיות ונהלים אלה.

ההנחיות עשויות להתעדכן מעת לעת, יש לשוב ולעיין בהן מדי שנה, ככל שישנם תלמידים המבקשים להגיש עבודת גמר.

יודגש כי בית הספר הוא הגורם היחידי שאמון על הגשת תלמידיו לבגרות במסלול זה, גם כאשר התלמידים לוקחים חלק בתוכנית ייחודית להגשת עבודת גמר, הפועלת מחוץ לביה"ס.

[הקישור](#) לפורטל עובדי הוראה

[הקישור](#) להנחיות לכתיבת עבודת גמר

[הקישור](#) למידעון עבודת גמר



למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח



מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי

הפיקוח על הוראת היסטוריה

4. למידה בחירום - למידה היברדית: חומרי לימוד העומדים לרשות המורים והתלמידים

כמענה לשעת חירום ובמצבים בהם שגרת ורצף הלמידה נקטע, מציעים לכם יחידות הוראה לרשותכם:

[הקישור](#) ליחידות ומערכי שיעורים

[הקישור](#) למרחב הפדגוגי

[הקישור](#) לאתר מפמ"רית

5- פיתוח מקצועי 2024 - 2025

בשנה"ל 2024 - 2025, יתקיימו על פי המתוכנן, השתלמויות. חשוב מאוד שכל מורה ישתלב באחת ההשתלמויות לפי צרכיו הפדגוגיים.

פירוט למסגרת הפיתוח המקצועי יפורסם בתחילת שנת הלימודים 2024 - 2025.

בשנת הלימודים תשפ"ה, תיפתח מערכת מצפן, מערכת חדשה לניהול הפיתוח המקצועי. המערכת מחוברת למערכות ניהול ידע של המשרד ותאפשר תכנון וניהול תהליכי הפיתוח המקצועי מבוססי נתונים ומותאמים לצרכי בית הספר כארגון ועובד ההוראה כפרט.

ההרשמה של כל מורה לתהליכי הפיתוח המקצועי תהיה דרך פורטל עובדי הוראה במרחב פיתוח מקצועי והדרכה. עובד ההוראה ייכנס באמצעות ההזדהות אחידה, ויוצע לו מגוון אפשרויות הלמידה המותאמות לצרכיו, בהתאם למקצוע ההוראה, התפקיד והשיוך המוסדי.



למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח



מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי הפיקוח על הוראת היסטוריה

הכוורת- על יסודי

הכוורת היא אתר לפיתוח מקצועי איכותי בהכוונה עצמית, הכולל מאות יחידות של פיתוח מקצועי במנות קטנות (לרוב, 3 שעות אקדמיות ליחידה). בכוורת תוכלו להרכיב לעצמכם השתלמות של 30 שעות לפי הצרכים המקצועיים שלכם וללמוד אותה בקצב שלכם (עם מלווה למידה מטעם הכוורת).

בתשפ"ה תוכלו למצוא בכוורת יחידות בתחום הדעת היסטוריה במגזר הדרוזי ועשרות רבות של יחידות העוסקות בהקניית מיומנויות הרלוונטיות למתווה הבגרות הגמישה גם המלצות שלי ללמידה, המופיעות בדף המפמ"ר.

להלן [הקישור](#) למרחב הכוורת לעל יסודי

המרכז להעצמת מדעי הרוח – הספרייה הלאומית

בספרייה הלאומית פועל המרכז להעצמת מדעי הרוח. המרכז מהווה בית מקצועי למורים וחממה

לחדשנות פדגוגית בהוראת לימודי הרוח. [הקישור לפעילויות בשפה הערבית](#)

6- צוות ההדרכה בהיסטוריה- 2024 - 2025

שם המדריך/ה	בתי ספר באחריותם	יום העבודה	מס' הנייד	כתובת דואר אלקטרוני
עולא חיר	יום הדרכה ארצי יסודי וחט"ב	חמישי	0543300406	Ola.khair283@gmail.com
ואל אבו סאלח	יום הדרכה מחוז צפון – חט"ע	חמישי	0523197004	Sansiro.milano@gmail.com



למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח



מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת היסטוריה

7-חומרי לימוד המותרים לשימוש

ספרי לימוד עימם אנו עובדים חייבים לעבור אישור מטעם משרד החינוך. רשימת הספרים המאושרים: [הקישור](#)

הצגה	שם הספר	המחבר	הערה
הששה	ההיסטוריה הקדומה פסול מחטרה מן האלה החאני קבל המילאד חתי האמבראטוריה הרומאניה	סעיד בר גוטי	ובנוסף הועלה לאתר מפמ"ר חומרי לימוד בנושא הדרוזים, להל"ן הקישור .
	الأثر في التاريخ	أحمد هبيبي	ובנוסף הועלה לאתר מפמ"ר חומרי לימוד בנושא הדרוזים, להל"ן הקישור .
השבע	ההיסטוריה ללصف השבע	סעיד בר גוטי	ובנוסף הועלה לאתר מפמ"ר חומרי לימוד בנושא הדרוזים, להל"ן הקישור
	التاريخ للصف السابع	عطاءالله قبطي	ובנוסף הועלה לאתר מפמ"ר חומרי לימוד בנושא הדרוזים, להל"ן הקישור
	فصول في تاريخ الاسلام منذ ظهور وحتى سقوط الخلافة العباسية	أحمد غبن	ובנוסף הועלה לאתר מפמ"ר חומרי לימוד בנושא הדרוזים, להל"ן הקישור
החאמן	ההיסטוריה מן עסר النهضة חתי بداية العصر الحديث في الوسط الدرزي	מרכז זלמן שזר	
החאסע	ההיסטוריה פי فترة الامبراطورية العثمانية حتى النصف الأول من القرن العشرين	מרכז זלמן שזר	



למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' – מורשת חברה ורוח



מדינת ישראל
משרד החינוך

אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת היסטוריה

		الدرزي - للصفوف التاسعة في قسم التعليم	
	מרכז זלמן שזר	العاشر فصول في تاريخ الإسلام وتاريخ الموحدّين الدروز	
	מרכז זלמן שזר	الحادي للتاريخ للصفّ الحادي عشر	
	جامعة حيفا	تاريخ الدروز	

בברכה,

ד"ר ג'יהאן פרהוד , מנהלת תחום דעת (מפמ"רית) היסטוריה במגזר הדרוזי

העתקים :

ד"ר טלי יניב, יו"ר המזכירות הפדגוגית

מר יובל אוליבסטון, ס' יו"ר המזכירות הפדגוגית, ומנהל אגף א' לפיתוח מקצועי

גב' איה ח'יר אלדין, מנהלת אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי

גב' עינת אוחיון, מנהלת אגף מורשת חברה ורוח

מר דוד גל, מנהל אגף הבחינות